

Захарова М. В.,
магістрантка,
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
(м. Старобільськ)

РОЗВИТОК ЄВРЕЙСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ ЛУГАНСЬКОГО КРАЮ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ РЕАЛІЙ

Єврейське життя Луганщини в різний час характеризувалось різним рівнем соціальної активності. Не завжди цей фактор залежав від бажання й волі самої общини. Особливої уваги в культурному соціумі будь-якої національної меншини України заслуговує розвиток періодичної преси. В умовах гібридної війни з Росією Україна тимчасово втратила контроль над частиною своїх територій. Важливо, що саме ці території були свого часу центром єврейського життя нашого регіону.

Історія єврейської періодики в Луганську починається з 1907 року. Саме в той час виходить перший щотижневий педагогічний науковий журнал для дітей «Гапрахім» під редакцією П. М. Левнера. Під керівництвом І. С. Житомирського виходить щотижневий дитячий журнал російською мовою для єврейських дітей «Цветник Иудей». Житомирський же був одним із редакторів газети «Донецкая жизнь» (1909–1914 рр.). Особливої популярності набув дитячий ілюстрований журнал «Юный Израиль». Він виходив з 1909 по 1912 рік за редакцією Ш. В. Луріє та Ц. Г. Лейфера.

Узагалі, єврейський внесок у розвиток луганської періодичної преси важко не помітити. У дореволюційний період з шести газет, що виходили в місті, лише в одній редактором був не єврей.

На жаль, діяльність єврейської общини сьогодні не відзначається особливою активністю в місті. Це й не дивно. Ще в перші місяці російської окупації територій Луганської та Донецької областей в місцевій пресі та на різних інтернет-ресурсах постійно згадувалась «жидівська рука», яка начебто керує Україною. Характерним для пропаганди сепаратистів є класичний антисемітський хід, коли протилежна сторона зображується як така, що повністю знаходиться під владою євреїв. А якщо галахічних євреїв не вистачає, єврейські корені приписуються всім: від президента Петра Порошенка до колишнього прем'єра Арсенія Яценюка. Так, в луганській газеті «XXI век», у номері від 5 грудня 2014 року, комуністка Наталя Максимець називає Порошенка «Вальцманом», а Яценюка – «відомим хасидом» [3].

Керівник Групи моніторингу прав національних меншин В'ячеслав Лихачев у своєму коментарі для «Реальної газети» сказав: «Єврей у проросійській сепаратистській риторичі – це щось абстрактно-демонізоване... Єврейське общинне життя затихло, і єврейська інфраструктура не кидається в очі героїчним борцям з «вальцманами» [3].

Директор Українського центру вивчення Голокосту «Ткума» Ігор Щупак в одному зі своїх інтерв'ю луганському виданню City News говорив: «Там, де керує автомат Калашникова, не має відчуття безпеки ні для українців, ні для росіян, ні для євреїв, ні для будь-яких інших національностей... Там, де є беззаконня, з'явиться і антисемітизм» [3].

З 1997 року в Луганськ діяв єврейський благодійний фонд «Хесед Нер». За його підтримки функціонувала общинна газета «Нер». Вона інформувала місцеву общину про події в місті, Україні та Ізраїлі, описувала свята та залучала євреїв до общинної діяльності. За свідченнями місцевих істориків є ймовірність, хоч і не досить велика, що підшивки цієї газети (до 2014 року) можуть зберігатись в приміщенні «Хесед Нер». На жаль, жодні запити, на момент написання цього матеріалу, результатів не дали.

Еволюція системи ЗМІ пострадянського періоду визначила початок діяльності нових типів єврейської періодики [1, 7], зокрема, з'являється журнал єврейських жінок. У 2000 році в Луганську було засновано російськомовне видання «Мир еврейской женщины». Характерною особливістю цього журналу є акцентування уваги читацької аудиторії на національному, релігійному та культурному аспектах життя єврейської жінки.

У 2009 році був відкритий інтернет-сайт «Світ єврейської жінки». Поява електронної версії журналу зумовила зростання популярності та появу нових рубрик. На думку редактора видання рабаніт Хани Гопін, цей «журнал подає своїм читачкам єврейські цінності в тій формі, у якій вони цікаві саме жінкам. У країнах СНД сформувалось вже достатньо широке коло жінок, які притримуються заповідей, беруть участь у засіданнях жіночих клубів при синагогах. Але є й немало молодих жінок, які поки що недостатньо активно залучені в громадське життя. У першу чергу ми адресуємо наш журнал саме їм» [2]. На сьогоднішній день у мережі Інтернет можна знайти часткові випуски журналу.

Воєнна агресія, якій піддається наша держава, є основною причиною недостатнього функціонування періодики єврейської общини Луганщини. Через те, що частина територій знаходиться під контролем самопроголошеної Луганської народної республі-

ки, ми не маємо змоги дослідити друковані екземпляри згаданих видань. Це, без сумніву, велика втрата і для українського, і для єврейського культурного потенціалу. Але ми сподіваємось, що в майбутньому доступ до всіх фондів та видань знову буде відкритий і ми зможемо надолужити втрачене.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гольд М. Еврейская пресса СНГ: тупик или трансформация? [Электронный ресурс] / М. Гольд// Еврейский обозреватель. – 2002. – Февраль. – Режим доступа : http://www.jewukr.org/observer/jo03_22/p0102_r.html.
2. «Мир еврейской женщины»: вышел сотый номер [Электронный ресурс] // Еврейская община Кривого Рога. – 21.01.2010. – Режим доступа : http://www.krjew.com/index.php?option=com_content&task=view&id=537&Itemid=1
3. «НОВОРОССИЯ» И ЕВРЕЙСКИЙ ВОПРОС [Электронный ресурс] // Реальная газета. – 2015. – Режим доступа : <http://realgazeta.com.ua/novorossia-i-jevrejskij-vopros/>

Іванова Ю. В.,

студентка,
Бердянський державний
педагогічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ВИДАНЬ НА МЕДІАРИНКУ УКРАЇНИ

Науково-популярними прийнято називати такі видання, які містять результати теоретичних чи експериментальних досліджень у галузях науки, культури, мистецтва і техніки, однак матеріал у них викладений у доступній для читача-нефахівця формі. Основне призначення таких видань – популярно подати нефахівцям з даної проблематики певні наукові знання. На початку підготовки до друку кожного такого видання важливо уявити коло потенційних читачів (покупців, споживачів) нового видавничого продукту. Коло таких читачів-неспеціалістів може бути надзвичайно широке як за віковими категоріями, так і рівнем професійної підготовки [3, 264]. Із визначення науково-популярних видань, запропонованого А. Капелюшним розуміємо, що метою науково-популярної періодики є вчасно і зрозуміло роз'яснювати суть тих чи інших наукових надбань читачам-неспеціалістам.